

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1917 kl. 1 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2
i anledning av väckt motion om åvägabringande av ut-
redning, huru riksdagsmän må kunna erhålla fribiljetter
å statens järnvägar för studieresor.*

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 93, hava herrar *von Koch* och *Pers* hemställt, att riksdagen behagade besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning om på vad sätt riksdagens ledamöter måtte kunna erhålla fribiljetter å statens järnvägar i och för studieresor.

Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Föreliggande fråga har redan förut vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens behandling, bland annat vid 1901 års riksdag. Ur konstitutionsutskottets yttrande över vid denna riksdag föreliggande förslag citera motionärerna följande:

Utskottet.

»Men utskottet har icke velat underlåta att påpeka, hurusom införandet av fria resor för folkrepresentationens medlemmar utan tvivel skulle lända riksdagsarbetet och såmedelst det allmänna till avsevärt gagn. Det skulle nämligen enligt utskottets åsikt ej oväsentligt bidra till att hos riksdagsmännen öka kännedomen om fäderneslandets olika delar samt skärpa deras intresse för skilda landsändars behov och utvecklingsmöjligheter, något som i synnerhet i ett land som vårt med dess betydande utsträckning och därmed förenade skiljaktigheter i natur- och kulturförhållanden måste anses vara av stor betydelse. Även skulle sådana resor

kunna, likasom förhållandet ej sällan varit med statsrevisorernas resor giva uppslag till nyttiga reformer i ett eller annat mera speciellt avseende. Utskottets uppfattning om de ifrågasatta fria resornas betydelse för vårt land jävas icke av den erfarenhet, som vunnits i avseende å de resor, vilka, på sätt båda motionärerna erinrat, vid åtskilliga tillfällen under de senare åren blivit genom Kungl. Maj:ts försorg anordnade för riksdagens ledamöter. Utan att närmare ingå på frågan, på vilket sätt och i vilken omfattning samt med vilka eventuella kontrollbestämmelser rätten till fria resor för riksdagens ledamöter lämpligen borde anordnas, vill utskottet i detta hänseende slutligen blott erinra därom, att stadganden om en dylik rätt för nationalrepresentationens medlemmar redan länge förekommit i vissa utländska stater, såsom Tyskland och Italien.»

Motionärernas förslag synes utskottet beaktansvärt, och de betänkligheter av övertvägande formell natur, som framförts mot detsamma realiserande, synas ej vara särskilt tungt vägande. Ur statsfinansiell synpunkt saknar frågan nämnvärd betydelse, och erforderliga garantier mot missbruk torde ej vara svåra att finna. En garanti mot missbruk ligger ju redan däri att de studieresor, som komma att företagas, även om fribiljetter erhållas, likvisst för den enskilde riksdagsmannen måste medföra ej oväsentliga utlägg, och ur denna synpunkt synes det även fullkomligt oberättigat att sätta den föreslagna åtgärden i samband med arvodesfrågan, då någon ekonomisk vinst för riksdagsmännen ej gärna kan uppstå av densamma.

Det betydelsefulla syftet att underlätta för den enskilde folkrepresentanten möjligheterna att personligen lära känna landets olika delar har flerstädes i utlandet lett till införande av fribiljetter i större eller mindre utsträckning för parlamentens ledamöter. Så är t. ex. fallet i fråga om tyska riksdagen, parlamenten i Frankrike, Italien, Danmark m. fl. länder, där man flerstädes infört mer eller mindre begränsad rätt till fria resor för folkrepresentanterna.

De på senare tid ofta anordnade så kallade sällskapsresorna hava utan tvivel medfört nytta och givit de i dem deltagande riksdagsmännen en mera levande kännedom om vårt lands olika delar. Emellertid ligger det i sakens natur, att resor av denna art ej giva möjlighet till annat än ett jämförelsevis ytligt studium, där de olika intrycken alltför hastigt och i alltför stor mängd följa på varandra. Dessa resor behöva därför helt visst kompletteras med studieresor av mera privat natur, som giva möjlighet till ett lugnare och mera personligt studium. I vårt vidsträckta land, med dess i mångt och mycket så olikartade för-

hållanden, giver även en rik och mångsidig erfarenhet från en del av landet ofta ej tillräcklig möjlighet att bedöma förhållandena i en annan landsända och förstå dess särskilda behov. Det synes därför utskottet liksom motionärerna lämpligt att genom bifall till motionens hemställan underlätta möjligheten för riksdagens ledamöter att skaffa sig en mera mångsidig kännedom om förhållandena i vårt lands olika delar.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning, huruvida och på vilka villkor riksdagens ledamöter måtte kunna erhålla fribiljetter å statens järnvägar i och för studieresor, samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 9 februari 1917.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Nylander, Danström, von Koch, Larson, Ström och Permansson.
